

અનામે ખુદા.

પારસી ખ્રિસ્તીયા નાટક મંડળી.

પ્રેક્ષક સાથે અસલી

હાર-જીત.

પરથી ઉગાજવી કાઢેલા ખેલમાં ગવાતા ગાયનો.

આજતી પરેલી

કીમત બે આના

સુરત.

“નારાયણ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ કલ્યાણીઃ અગર સુરત.

૧૬૮.૨-૧

૧૬૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

અનામે ખુદા ૧૮૭૯

નાટકના પાત્રો.

ઉરદુ નામો શેકરપીયરના નામો
શાહ નાસીર ... મીસરનો શાહ... ... કીંગ લીયર.
સલીમ ... વજર ... ડયુક ઓફ ગ્લાસ્ટર.
મહેમુદ પાશા ... સીપાકસાંલાર ... કેન્ટ
આસુફ પાશા ... શાહનો વડો જમાઇ ... આલ્બની
ખુસરો પાશા ... શાહનો ખીજો જમાઇ ... કાનવાલ.
ખલીલ અફઝી... લાલાજીખનો ઉમેદવાર ... અરગન્ડી.
હુમાયુ પાશા ... શાહનો ત્રીજો જમાઈ ... કીંગ ઓફ ફ્રાન્સ
ઇન્દલીખ... વજરનો વારીસ બેટા ... એડગર.
સમયાદ ... વજરની રાખેલી બધરીના પેટનો, ... એડમન્ડ.
ઇનશાઅલ્લાહ ... મસખરો ... પુલ
મતલબ બેગ ... રજીયાનો ખુશામદી નાકર ... આસ્વાદ
શમશાદ ... કાહેરા શહેરનો રંગેલ જવાન... (વધારાતુ પાત્ર)
જલાલ ... કાહેરા શહેરનો ખુદો અમીર ... ( )
રજીયા ... મોટી શાહબદી ... ગોનેરીલ.
સફીયા ... વચલી શાહબદી ... રીગન.
લાલાજીખ... નાની શાહબદી ... ફોરડેલીયા.
શકીલા ... ઇનશાહઅલ્લાહની પરબોતર ... (વધારાતુ પાત્ર)
સનોબર ... જલાલની બત્રીજી ... ( )
અબુબા ... શકીલાનીમા ... ( )
એ વતરોગે ડાક્ટર, હુકીમ, પોલીસ, ઇન્સ્પેક્ટર, હોટલવાલા
ખીદમતગારો, સીપાહો વીગેરે.

મુકામ મીસર, શહેર કાહેરા, તથા અલેક્ઝાન્દ્રીયા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજગતી કૉપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૯૭૯ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ કાવ્યનાનાં ગાથનાં

વિષય ૮૪૬૮ : ૨૦૪

બનામે ખુદા.

હાર-જીત.

ખેલનો ટુંક સાર.

આખ પહેલો.

પરદા પહેલો—ખુશામદને ચાહનારો, જરાક જેટલી વાતપરથી ઝુસ્સામાં દીવાનો બની જઈ ઓરનું દોર કરનારો પણ દીલનો સાફ અને ભોળો એવો મીસર દેશનો શાહ નાસીર, જ્વાન ગાદીવારસ હકદાર બેટાની ઉમેદમાં નાસી પાસ થઈ પોતાની ત્રણે દીકરીઓની લાયક નરો સાથે શાદી કરીઆપવા અને તેજ વખતે પોતાની સલતનત ત્રણે દીકરીઓને સરખે ભાગે વેંદવી આપવા દરબાર ભરાવેછે. દરબારમાં પોતાનો ધરાદો જાહેર કરેછે. સલતનત વેહેંચણીનો સવાલ એક બાબદપર આવીને અટકેછે. તે એજ કે જે દીકરી શાહ તરફ બોલીને વધારે પ્યાર અતાવશે તેને સલતનતમાં વધારે મોટા ભાગ મલશે. આપ મતલબથી ખુશામદ ખોરીશાહ નાસીરની મોટી બેદીકરીઓ રજયા અને સરીયા મોટા મોટા બોલોમાં ખુશામદથી બરપુર તારીફ કરી શાહને રીઝવેછે. શાહ તેબધું અર્થ સમજેછે જ્યારે ત્રીજી દીકરીને પુછતાં તે બાપડી નેકીને ચાહનારી રાસ્તીથી વરતનારી, રાંક ખવાસની છોકરી, બાપ તરફ જેટલી હદનો પ્યાર હોય તેટલુંજ બતાવે છે. શાહ તેની બિપર અફા થાય છે; તેણીને દેશબદર કરે છે. તેણીની તરફથી મહેમુદ સીપેહસાલાર શાહને વાજબી દલીલથી કાયલ કરવા જાય છે, ઝુસ્સામાં આંધળો બનેલો શાહ તેને પણ સલતનતમાંથી હાંકી કાઢે છે. લાચાર થઈ પડેલી ત્રીજી છોકરી લાલારખ તાતારનો શાહ પ્રકત તેની રાસ્તબાજીપર આશક પડી તેણીને પોતાને ત્યાં લઈ જાયછે.

પરદા બીજો.—વજીર સલીમનો બગીચો.—રાખેલી બધરીને પેટે અવતરેલો વજીર સલીમનો હરામી છોકરો સમયાદ, વજીરના હકદાર બેટા ઈન્દલી

ખને ઘેરમાંથી હાંકી કાઢવાની પુક્તી રચે છે અને બોલા વજરને બેઠકાવી
ફક્ત વજરની કુલ જાયદાદ મેલવવા માટે ઈન્દલાખને હાંકી કાઢવી પોતે
પોતાની તરફીખમાં શ્રાવે છે.

પરદો ત્રીજો.—રજીયાનો શાહી મહેલ.—જે છોકરીને જુદા બાપે પોતાની
સહતનત આપીને હુકુમત ચલાવતી મલેકા બનાવી તે છોકરી રજીયા પોતાના
જુદા બાપ તરફ ફેરાવન બની ફક્ત એકસે હાથે રાજ ચલાવવા તેને ઘરમાંથી
હાંકી કાઢે છે.

પરદો ચોથો.—ઇનશાઅસ્લાહતુ મકાન. શાહ નાસીરના મશકેરા ઈનશ
અસ્લાહની બવીષયમાં થનારી મોહરદાર નામે શકીલા પોતાની જુદી ખીમાર
માદર અજુબા સાથે હવા બાવા ઈસકન્દરીયાના હોટેલમાં જવાની તઇયારી
કરતી દેખાય છે. તે અરસામાં શકીલાની એક સહી પોતાના ખીમાર જુદા
કાકા સાથે હોટેલમાં જવાની ગોઠવણ કરવા શકીલા પાસે આવે છે. તે દરમ્યાન
શકીલાનો એક દુરનો ખેશી શમદાદ મલવા આવે છે. તે શનોખરપર આશક
પડે છે. સનોખરને મેલાવવાની કોશિષ કરવા પોતાની ખેશી શકીલાને
સમજાવે છે, અને તે તેની સાથે હોટેલમાં જવાની તઇયારી કરે છે. એ વાતચીત
દરમ્યાન અચાનક ઇનશાઅસ્લાહ ત્યાં આવી લાગે છે, સમશાદને પોતાની બધી-
રી સાથે પ્યાર બરી વાતચીત કરતાં જોઇ વેહેમાય છે. છેવટે વેહેમાયશે.
ઇનશાઅસ્લાહ તેઓની પગવાડે હોટેલમાં ધુપા લેખાસમાં જવાની તઇયારી
કરે છે.

પરદો પાંચમો.—સરીયા શાહગઢીનો મેહેલ.—જુદો શાહ નાસીર ખીજ
છોકરી આગત રહેવા જાય છે તે પગ પોતાની બેહેન પ્રમાણે તેને પોતાને
ત્યાંથી હાંકી કાઢે છે.

બાબ પહેલો ખતમ.

બાબ બીજો.

પરદો પહેલો.—સરીયા શાહગઢીનો બગીચો.—નીરાધાર થયલા શાહને
મદદ કરવાની મસલેહત, શાહનો વજર સલીમ તથા એક વખતનો હાંકી
કાઢેલો મીપેહસાહાર, પણ હમણા શાહની નોકરીમાં નામ બદલાઇને રહેશે.

વશાયેમ કરે છે. અને શાહને તેની સહીથી નાની છોકરી આગળ મોકલી દેવાની જોડવણુ કરે છે. વજરનો હરામી છોકરો તે બધી વાત સાંભળી લઈ બન્ને પાતડી શાહનદીઓને તે વાતની ખબર કરવા જાય છે, કે જેથી પોતાના બાપ વજર સહીમની જગ્યા પોતાને મહે અને તેની કુલ જયદાદાનો તે માલેક સમજે.

પરદો બીજો.—ખરશવાલા પહાડોનું જંગલ. હાડમાર થયેલા શાહ તમામ મનુષ્ય જાતપર નફરત જતાવી જંગલમાં વસવાટ કરતો દાખલ થાય છે. ત્યાં પોતાના આપની બીકથી વજરનદો ઈન્દલીય તેજ જંગલમાં વસવાટ કરતો મહે છે, પડેલી આફતોથી શાહ દીવાનો બન છે. વજર તેને ત્યાંથી નાની શાહનદી લાલારખ આગળ મોકલાવી દે છે. ઈન્દલીય પોતાના આપને ઓળખે છે પણ વજર પોતાના દીકરાને ઓળખતો નથી છેવટે તેઓ પોત પોતાને મુકામે જાય છે.

પરદો ત્રીજો.—શાહનદી સફીયાનો મહેલ. શાહની માટી છોકરી રજયા પોતાના ખાવીન્દપર પ્યાર ન હોવાને લીધે સઘયાદ સાથે કુખી મહબ્બત કરે છે. તેઓ એક બીજાને આહતાં શીખે છે. ત્યારબાદ બીજી શાહનદી સફીયા પોતાના ખાવીન્દ સાથે ત્યાં આવી લાગતા વજરનદો સઘયાદ પોતાના આપની ચુગલી કરે છે કે વજર સફીયા, શાહને લાલારખ આગળ પોંદ્યાડવામાં મદદ કરી છે. બન્ને શાહનદીઓ અને ખુસરો પાશા વજરને પકડી મંગાવે છે, અને તેની નમસ્કરામી માંડ આંખ ડોડી આંધળો બનાવે છે. જેમ કરવા જતાં ખુસરો તેના એક નોકરને હાથે મર્યા જાય છે. શાહનદી સફીયા બેવા થાય છે.

પરદો ચોથો.—ઇસકન્દરીયાનું હોટેલ-શકીલા આજુબા તેમજ શમ-શાદ સનોખર વીંગેરે આવા લાગે છે. તે દરમીયાન ઇનશાઅલ્લાહ પણ હુપા લેખાસમાં આવી લાગે છે, અને પોતાનું નામ બદલીને મોમ્હે. ઈબ્રાહીમ રાખે છે. એતેશક એવો બને છે. કે હોટેલમાં રહેતા એક ડાકટરને ચોક્કસ ડાકટર તરફથી ખબર મહે છે, કે “હું તમા તરફ એક ગાંડા માણસને ટ્રીટમેન્ટ આપ મોકલી આપું છું કે જેનું નામ મીમ. હે. ઇબ્રાહીમ છે તેને સંભાળજો.” હોટેલનો ડાકટર જુલમાં ઇનશાઅલ્લાહને ગાંડો રાખ્યું સમજી લે છે બીજી તરફ શકીલાને ઇનશાઅલ્લાહ પર પોતાનો ખાવીન્દ

હોવાનો શક જાય છે. ત્યારે શમશાદને એક સરતપર સનોબર સાથે મેલ-
વી આપવાનું વચન આપે છે કે, કોઈપણ તરફીબથી એ નવો આવેલો શખસ
કોણ છે તેની તપાસ કર. શમશાદ તેની પાસે જાય છે. નામ જોવા ખાતર
તરફીબથી રમાલ ચોરે છે, જેપર સનોબરની નજર પડતાં સનોબર શમશાદને
ચોર સમજવાની જીલ કરે છે.

પરદો પાંચમો.—શાહજાદી રજયા તથા તેનો વર આસુફ વચ્ચે ઝગડો, એક
હાથપર આસુફ રજયા તરફ ધીકકાર બતાવે છે, બ્યારે બીજા હાથપર રજયા
સંધ્યાદપર પ્યાર દેખાડે છે.

પરદો છઠો.—લડાઈના મેદાનમાં લાલારૂબનો તંબુ—લડાઈના મેદાનપર શાહ
નાસીરનો લાલારૂબ સાથે મેલાપ થાય છે,

પરદો સાતમો.—જંગલ —ઈન્દલીબ સાથે વજીર સલીમની મુલાકાત
ઈન્દલીબ પોતાના આપને પોતાના આસરામાં રાખે છે, એ અરસામાં પોતાના
વરનું ખુન કરવાં માટે રજયાએ સંધ્યાદપર લખેલું ઠાગળ લેઈ ખુશામદી
નોકર સતલખખેગ પોંદ્યાડ્યા જતાં વજીરજાદા ઈન્દલીબના હાથપર માથે
બંધ છે, ઠાગજ ઈન્દલીબને મારે છે. જેની ખબર આસુફને ગુમનામથી
પુગાંડે છે,

પરદો આઠમો.—શાહજાદા સફીયાનો મેહેલ—સફીયા સંધ્યાદની મહોબ્બતમ
ચક્રચુર બને છે તેદરમ્યાન રજયા આસુફ સાથે આવે છે બેહેનને પોતાના આશક
સાથે પ્યાર કરતાં જોઈ કીનો લેવાનો ઈરાદો કરે છે. બાદ સહિ લડાઈપર
જાય છે.

પરદો નવમો.—આલેકઝાંદ્રીયાને કીનારે લડાઈ—લાલારૂબની હાર, અને
રજયા સફીયાની છૂત.

બાબ બીજો ખતમ.

બાબ ત્રીજો

પરદો પહેલો.—હાંટલનો એક ભાગ,—વેહેમાયલો ધનશાઅલાહ
પોતાની બઈરીને શમશાદ સાથે વાતચીતમાં રોઝાયલી જોઈ ગુસ્સાથી દીવાનો

બની જાય છે; તે દરમિયાન ડાક્ટર ત્યાં આવી ઈનશાને ગાંડો સમજી તપાસે છે. અને બધા માણસોને તે ગાંડો હોવાની તથા પોતપોતાની સંભાલ લેવાની ચેતવણી આપી જાય છે, ઈનશાઅલ્લાહ ગુસ્સામાં પોતાની બધરી આગલ ખુલાસો મેલવવા તથા શમશાદને સળ કરવા બાગમાં જાય છે. તેજ વખતે મી.મ. કે. ઇબ્રાહીમ ખરો ડોણુ છે તેની બપર કાઢવા સડીલા શમશાદને મોકલાવેછે શમશાદ આવી ઇનશાનું પાકીટ તેનું નામ ઠામ જોવા માટે જોલાવા જતાં ચોરી કરતા ઇનશાના હાથપર પકડાય છે. ઇનશા તેને ચોરીના મુનાહમાં કેદ કરી પુલીસને જોલાવવા જાય છે.

કેદ પડેલા શમશાદ આગલ સનોબર આવેછે. સનોબર તેને ચોર સમજે છે પણ એ બધું શાને માટે થયું તેનો ખરો ખુલાસો સનોબર જણી લે છે, ત્યારે તેને છોડી મુકે છે. બીજી તરફથી ઇનશા સીપાઈઆને લખના આવે છે, ડાક્ટર ને સીપાઈ ચોરને પકડવાને બદલે તેનેજ ગાંડો જણી પાગલખાને લઈ જવા માટે કેદ પકડે છે.

પરદો બીજો.—લડાઈ હારી જતાં સંઘયાદના હાથપર લાલારખ તથા શાહ નાસીર કેદ પકડાય છે.

પરદો ત્રીજો.—જોદાં પાગલ ઇનશાઅલ્લાને ખરાં પાગલ તરીકે માની હોટેલવાલો અને ડાક્ટર તેને પાગલખાને લઈ જવાની તદ્દયારી કરે છે તેટલા ખરો પાગલ આવી લાગતાં બધી જુલજુલામરીનો ખુલાસો થાયછે.

પરદો ચોથો.—શાહી કેદખાનું. રજા, સરીયા આસુફ અને સંઘયાદ શાહી કેદીઓનું ઇનસાફ ચુકવવા જતાં આપસમાં લડી મરેછે. વાત પરથી વાત વધતાં શાહજીની બાંહેધરીની બદલારસ્થાની તથા સંઘયાદની નમકહરામી જાડીર થાય છે, ત્રણે પોતાનું આવી બનેલું જોઈ આપઘાત કરી મરણ પામે છે. શાહ નાસીર તથા લાલારખ ત્યાં આવી લાગે છે. છેવટે બંનેની હાર અને નેકાની જીત થતાં ખરી વારસ લાલારખ શાહજીની સલતનત આપવામાં આવે છે

પરદો પાંચમો.—તાજપોશીની કીયા—લાલારખને પોતાને વાળખી હક મેલે છે અને આખરે જોદી ખુશામદખોરી શાહજીની રજા અને સરીયાની હાર થાય છે, અને નેકી અને રાસ્તીની શાહજી લાલારખની જીત થતાં નાટક ખતમ થાયછે.

આખા ત્રીજો ખતમ.

બનાંમે ખુદા

—❖❖❖— હાર—૭ત.

૧

સાથ—કુદરત સુમરત રખ તેરી સારે

ધ્યાન ગ્યાન તેરો રહત દીન રચેના તુહી નીયારે
નીસારે દીસો જનનો આલોકો તોય પારે
નાજન કે રાજા અવાલી અમર તેહારો રાજ
પન્થવડો ઠર પલમ રાષ્ટ્ર અયસોપલક નવાજ
જામે કુકુમ રાની આલમમે સુલતાની
તહારી હૈયે જનની બાસાની નુરાની હોં

૨

રજયા—હર ચન્દ મર્જે હૈયે તુ હન્સાં શાહે આલી
અમર ખુદાએ બન્દા પરકર અવને જના.

૩

લાલાઈખ.—હોએ જી જનની છપરા પીયા દીલહાર
હોગી સચ્ચી ચાહત પતીજી હૈયે નારી સુબાવ
ઉસીસે સોહાઈ દીલી પ્યાર
અમમાં બાવા ખીરન અ.હ.બેંકા છુટે લગાવ
મેઝા પીયાન સદા આપ

૪

લાલાઈખ.—અવ જના અહ જના હરમાના તેરા
સોહાના બેઝાના યગાના મેરા

મજાવાલા વાજવાલા દીલગર આરા હાં
 આન વાલા જાન વાલા આહા
 દીલ ગરીયાં હાં કર કર દીલ પર આપ્યા.

૪

ભાલારખ.—મેરે આરે બાબાકી આંખોં વારો ન બાબાકો જુલના
 ફુલ મેનના, હ.ક. પહેચાનના, સાદીયે મત જુલના.
 રહયા—કરીયા—જા જા નિચારી બાબાકી આરી કુંદ બહે બોલના
 રહયા—મે. ફુલ આપકા
 ભાલારખ.—શરી ખાતે બોલના
 કરીયા.—હય ધ્યાન બાપકા
 ભાલારખ.—જનો દીલસે પુલના

૬

રહયા.—રાજ. મહાના તાજ સહાના
 કાજ બહાના આજ સોહાના
 મમક ફલકતક મલક દીખાના
 ત.કક બ.કકર ૨.કક દીખાના
 અમ.ક પીમ.ક કર બક.કની જાના
 જટક પટક સખ ખટક મીઠાના
 મુલકો મારેક હમી હમે મલીક બાપકા આજ ફુલે નહીં
 હબાપમેં હમ રમેં જાપને બાપસે કુચ નહરેં
 યીગરસે વોહ દીલ બહેલાયેં હમ દુખ રાજ કરેં.

૭

સહવાદ—મંમલ નટખટ આ.રત, છલબલ શોર શારત
 હમે સખદંમ મેરે
 શીતરત જુરખત સમીકત મુલયે હમીજ.હીર આ.રાક.
 શાનો સરખત કી હમે આહત

૮

સહવાદ—મમેં વોહ બલા કું આહું તો જુલકો રામ કરડું
 મુલશાનમેં જુલ જુલોંકા જા. હરામ કરડું

મુજમેં કમાલ એહ હુએ ધમલીકા આમ કરદુ
 શયતાસેબી ન હોવે જો મએં વોહ કામ કરદુ
 જસપર નીગાહ ડાહું તુરકી તમામ કરદુ
 ધર દર જર સર સબપર અશસર હરકન કરકર
 દુશમન બનકે ફાંસું બશર કો પલમેં

૯

માહ મુદ પાશા—કૌન મુજે ઇસ બેસમેં જાને ગ્યાની હોતો ગ્યાનકો માને
 પાપી જગતકે લોગ સીયાને, દુખ સંકટ હર આન =
 કાસે કહું મેં અપની બીયાકા ચયન નાહી મોહે આવે
 હાય હાય કયસે જગત સગત બવરી સગરી હુએ-
 કોઇ ન આએ કામ =

૧૦

ઈનિશા અદલાહ—હુયરાન હું નીપટ બાર ખુદા ઇનસાન હુએ ખતર જાન
 મુલતાનપે ગજબ ડાલ દીયા અજબ ટાલ દીયા
 મેરે રહેમાન એક કયા સામાન યગાનેને ઘાત કીયા
 ફર માનપે જો કુરબાન થી વોહ ખતરે જાન બની
 કોરસ.

એહ જગત પાપ ભરા હુએ કપટ છુટ દગા
 દામકે ગરજ દામકે ફરજ નામ કે હુએ ખરે
 યાં મકર જાલ બીછા હુએ ફાંસકે નાસ કરે
 સંભાલ કે ચલના છલકો બલકો કલકો દેખ જરા
 તુશાન એહ અજબ આન પડા મહેમાનપે ગજબ જાન
 જો પારથા સીતમગાર બના ચમન ખાર બના
 કબી એતેખાર નહી જનહાર હુએ ઘોડકી ટટી જહાં
 યહાં જાનકા જીર પાર નહી ખખરદાર રહેા

૧૧

શાહીલા—પ્યારે તોપે એહ મન લલ ચાખરે
 તોરે દુરનો અદા પે મર જાયરે

૯

વશ કરેજે જાનમ હમ તેરી વફાઈ લીઝે
જુદા ન મુઝસે હો અવ છુત કહી, ખુદા કે લીઝે
જાજનકી આહતમેં જીયરા જમાઝે હારી
મઝેં હું તો યે વારીરે

૧૨

ઈન્શાઅલ્લાહ—પારી વ્યાવ આવ આવ રહ નહીં જાવ આવ
બોસા તો દીલાવ આવ ગલે લગ જાવ આવ
શકીલા—જાવો ન મોહે સતાવ—
ઈન્શા—પાઉં પકું માન જાવ
શકીલા—હાથ ન લગાવ પેહેલે તઓખા કરો મુંહકો પીટોં
ઈન્શા—તઓખા તઓખા તઓખા તઓખા
શકીલા—એજી બસ બસ તુમપર હું દીલસે કુરખાન
આ બાકે જવાન—

૧૩

માહ મુદ પાશા—કલજુગ તેરી ગત ન્યારી એહ ગમ હચે જારી
કરમ ધરમ કર નેક જાત રખ યાદ બાત =
રાજ બયરાગ બયો આ આ આ આ આ આ આ
દાતા દાતા તુ અબકર સરવર સુમરીઝેં સદા
તુમ મન રટ કર મેરી સારી કરના બારો
દુખ હરનારી કષ્ટ એહ સારી રખે બારી
અવ કીરતારી આજ =

૧૪

શમસાદ—હાથ મીલા સાથમેં આ બાત બન :
ક. ઓલો પયમાં સચ્યા સચ્યા કર હમસે પુરા
શકીલા—લો એહ ક. ઓલ
ઈન્શા—કમા હાથ મારકે લેતા વાઅદા શયતાં જાદા
કૌન શકીલાકો હચે દાદા

જામણાદ—દીલખરસે મીલા
 ઇનલા—નદખટ નીલા
 સારીલા—ઉસે દીલ દીખલા
 ઇનલા—ખલ હટ સીકલા

વ્યાખ્ય પહેલા ખતમ.

૧૫

સરખાદ—દીલ કુવા ખુશ મેરા આ હા હા હા હા
 કે જ કુવા ખુશ મેરા આ હા હા હા હા
 વસાહ મથને કપલા કાંટા હટાયા
 કે અખ તક લખોટકે મુજ ન આયા
 નેકી નેકી કહે તે હય સખ કયા નેકી કયા નેકીરે જાણ
 અપરો ઇસરત કરના હોતો કરતે રહો ખુરાણ
 કે જરને અપરાધ મુંહ દીખાયા

૧૬

સરખાદ—જાઉં જાઉં જાઉં શીતાના જગાઉં મએ હાથોંપે ચરસ જગાઉં
 કોહે ખીરાં બનકે આતીસ શીરાં બનકે આગમેં બિરકો જલાઉં
 તાકપે જુડકા અખ અખ લગાહએ
 તીર કમાં અખ ઇલરખી ચડા હએ
 કરદું નીરાના મયં અમદેર કપાહએ
 લખોટન કચુતર બનાવું અદમકો પહેંચાવુ સરખાદ હકાઉં

૧૭

માહ મુદ ખાશા—કપસી ખારી હએ એ ખારી લખપર આહો જારી હએ
 બેરી બેટા કુદું જીલા માતા પીતાજી ઝુઠી લીલા
 કોઈ ન આવે કામ કીશીકિદુખ સખકા તુ ખારી હએ =
 કલએહયાકીસ તખ્તે ઉપરઆજ હએ કપસી હાલત અખતર
 લાઅનત હિસ અવલાદકે ઉપર જરસે જલસતો ખારી હએ

ઈન્દ્રલીલ—અજબ ખેલ હોઈ દુન્યા જીવમેં આલ હમેશા રંગી હવ
જીવ પુછેતો દુન્યાદારી એક બાજુ સતરંગી હવ
જો આમેં અપને બચા હોઈ વસી હોઈ ખુદ દુહધન અપના
રાહદીખાને વાલા હો જતા હોઈ યાં રહજન અપના

૧૬

રજ.વા—શીળ એ આલમે ધમકાં એક યુલજરે મુહપ્પત હોઈ
બશર રાકલે ગુલો યુલયુલ હવાદારે મુહપ્પત હોઈ
નજરા અરિજો યુલકા હોઈ તુલખા દઈ યુલયુલકા
હવાએ વસે સેહત બખરી ખીમારે મુહપ્પત હોઈ
મરીજો ઉલરતે જનાકા દરમાં કોઇ કયા જને?
મસીહાસે ન બચ્ચા હો વોહ આબરે મુહપ્પત હોઈ
તથના અંબુમન મેં સમજો પરવાનેકી રોશન હોઈ
મુરાદે યુલયુલો યુલશરહે યુલજરે મુહપ્પત હોઈ

૨૦

રજ.વા—છવલા મેં હું તોયે કુરઆનુફ્ક મોરે પારે
મોરા સાંધરા રંગીલા પાગ્ર વોહ તારા માહ ખારા
તુ તો મેરા મોહન ધની

અર્થવા—તુ તો મેરી મોહની બની અંચી બની
અજબ બની મીલી શાદમાની મીલી કામરાની મીલી,
વાહ વાહ કયસા બના હાં હાં હાં હાં

૨૧

ખુશર પાસા—ઊસ પુર રન કો બદ્દુલકો દાહર લા લાગરે
જા જાલીમ અજલમ કેહલાની રાજિતાં બદ અંખતર કોલાની
પકડ દે કકડ કે જકડ દેલા કાતીલ ખુની કાતીલ ખુની
વા મજતુની લાલા = ઊસ =
ખુદસર બપર ખુની ખનુજર ગેસકે સરપર માંડે જમંકર
કાદું છાદુ ગરદન દાબુ જાં મુજકો લારે = ઊસ =

૧૨

૨૨

સનોબર—પ્યારે પ્યારે હારે મોસં સાજના

ચારી છટા ક્યા પ્યારી પ્યારી ભાગે હાં

તરખત વરસવ હરસે ધરાઝી

બાગે આલમમેં સનોબર મેં તો શમશાદ હઝી તુ

સર્વે આબર હઝી દીવાના હઝી આબાદ હઝી તુ

૨૩

સનોબર—આશક હોકે દઝોડે, દઝોડે, આઝી મીલને યહાંજી

શમશાદ—હાં હાં ખુબ ખુબ તુમને જાના હઝી પહેચાના

સનોબર—મુજપે દીલસે લટકુ પટકુ અપડ મટકુ હો ગયેજી

શમશાદ—હાં હાં ખુબ ખુબ તુમને જાના હઝી પહેચાના

સનોબર—મઝેં હું અંજાન નહીં મુજકો પહેચાન

મેરે આચાસે બાત કરો પહેલે જીસાન

શમશાદ—ઈનકો સમજાઉં કઝેસે ગઠડી ખુલાઉં કઝેસે

સનોબર—છાતા ઝેહઝે થામા જરા આતી હું ઈસબાન

૨૪

આગા—સે આના મારા બિદે દોવાજ, દાહ ધુલુસ નાઝેં માગતા ૧૨

ઈનશા—કયસા સમજાઉં કેરા કહેં જાબાન મન હુસ નાઝેં જાનત

આગા—ચરામી કુતી તકરાર

ઈનશા—પડે, તુઝપે ખુદાકી માર

આગા—હાયરે ધુલુસ

ઈનશા—ચુપ બે મનહુસ

આગા—હાયરે ધુલુસ

ઈનશા—ગા મરદક

આગા—તુ મરદક

ઈનશા—તુ મરદક

તેરા સતીયા નાસ જાઝે

અ.ગા—બિદેહ બાબા દિરમ દિરમ

ધનશા—મર દુદ ટુબકો હયબ. ખાજી

૨૫

રજ.યા—તોરી પ્યારી નજરીયાં નેનાને ખાજી કઠારીયાં

મીલ જવો સતાવો ન મોહે જરાવો સવરીયા

સઘ્યાઈ—તુને મારા સીતમગર દીલપર એહ ખજર

સુરત મોહની સુરત હાય જ્યા મોરા જય

રજ.યા—મેરા છયલા સનમ સયક્ષાની ધીર કયસે ધરં હાયરી

આવો આવો પીયરવા ન મોહે સતાયો નયના તોરી

મદવાકી ભરી પીયા ગરવા લગાયો જરી

૨૬

રજ.યા—કાંચોલે વશકો ન જસે ભુલાના

જાઓ જાઓ જાનીકે જાનાં

જાને જાન દીલપર જાનસે તુ ખરતર

કયું કર ભુલું ધન ખાંતોકા દમભર

૨૭

લાલારખ.—એ જગધારી મયં દુઃખીવારી સંકટ ભારી જ્યા હાય

અલમો ગમસે હરદમ રહું દીલ શીગાર

રખ અખ તુ મોરો દુખ નીવારો ખીખતા મોરી ટારો

હરદમ રંજ ગમ મોરી જાન જરાયો

તલપું કલપું મચે ખારી

સુધ બુધ ખીસારી અખ સખ હમારી

અખ સખ હમારી અખ સખ હમારી

૨૮

રખ—આજ શાહેવાલાને પાછ શકા; સાજ સહી આલા દુખાલા દુવા

રાજ કરે બાગેમિ બાદે રખા તાજ ગુલે લાલાકા સરપે રખા

બાદે સખાને બાદાકે પ્યાલે આજ પીલા ગુલોડે મલવાલા બીવા
 કયસી બહાર હયે સહેરા ગુલનર હયે
 માલી નીસાર હયે જન જન જન
 સુલસુલની સાદ હયે યાં ગુલની સાદ હયે
 હાંસીલ મુરાદ હય કામીલ મુરાદ હય
 ગાયો મુબારક બાદી નાયો નાયો ચારી પ્યારી
 ન્યારી ન્યારી વારી વારી જાયે

૨૯

સદીયા—અદા બાંકી તીરછી ચાર તોરી ચાલ હયે મલવાલી
 તેરે બાલ જુદે કાલી
 તેરી આંખ જાદુ ડાલી, બની લાલ મચ્છી પ્યાલી
 ઉરે સદયાદ મેરે દીલકે ફંસાને વાલે.
 તુજસે કમ દેખે હયે અંદાજ દીખાને વાલે

સદયાદ—ઓ દીલબર ખરતર સરપર પ્રન્દે—
 જુદે બડી, પુરદન દીલકો ચેહ ફંસત શીરત હય
 કરકે અંસા લાસા જાલા ઝાંસા
 શીકારી બનકર તેરી નીગાહેં કરત હરકમ સદયાદી

૩૦

સખ—પીલા પીયાલે પાવો બાદાસે દીલ બાંહલાવો
 રીઝો રીઝાવો ગાવો અબ નાયોજી હુમક હુમક
 ખુશ રંગ મદકા પ્યાલા છરસે હો જગ ઉજાલા
 હાં હાં હાં હાં સખ સખીયન દીલમીલ નાયો

આખ દુસરા ખાનમ

સાચાદ—મહેરા જોરા જોરા જીરને દીવાના બનાયા

કુધા મચ્છે તો નીસાર, ઉરપે દીવાનાવાર

ધનસા—તુજને દીવાનાવાર બના ઠહેર ના

મુજી તુમે પામલ બનાકે છોડદું

સાચીલા—મથને વાચ્છા કીયાયા મીલાનેકા ઝીર શાદીકા રીસ્તા જુડાનેકા

કરો વાચ્છા કુરા મતલબ રહે ન અધુરા

સાનોબર—પ્યારા પ્યારા તોપે વારા જીયરા

જાન શીદા તુજપર દીલબર હમદમ બનકર

તારા જો મચ્છે હું તો હચ્છે તું ચાંદની

ચમકતા દમકતા ઉજયરીયાં

બુલબુલો ચલકી હચ્છે જોડી બની

નીસદીન પલછીન રંગ રલીયાં

વકત નગવાચ્છો આચ્છે જે સીપાહી

જલ્દીસે ટાલું મયં તુમકો નીકાલું ચેહ અંચુસ્તરી પાદગાર લો

લાલાશખ—તુ રખના મારી પત મચ્છોલા

તોરી બિનતી કરે નીત લાલા

જુધકે રનમે કચ્છેસી બીતી

તુંડી લય સાજનકા રખવાલા

સાચ્યાદ—હારે શાદી રચાઉંગા રાજબી પાઉંગા તાજબી પાઉંગા મચ્છે

ખીલે જોબન ચમન બનકે હાં રહે ચલન ફાન તનકે હાં

લુટું મચ્છે ધંશસ્તકા જોબના

કરેજે સરકારી દરબારી બચ્છે પારી બાજારી બાજારી

મુજકો સલામ

વજર બઢકે શાહ બનું, સીતારા ચમકે માહ બનું

૧૬

સમરે જુઓ પુમકરૂં, ફોલ રસ વ રમ કરે
લુખા દબા સુખતો મુલકે તાતાર
જલવા લગાડી છે જોઈ પાઉંઆ
મળે ઉડાઈગ દોનો મેરી દીલદાર

૩૫

જોખર—લક્ષ્મી મોલી બાલીજી ક્યતક હોમી બાલીજી
નાજોંકી વોહ પાલીજી આખીર જાનેવાલીજી
જખ દીન ગીન ગીન કર સિન બઢે તખ ધર શજોહરકે હાથ,
ધર દર તજકર ચલી સંગ ઉસકે મરે દમતક જો સાથ

૩૬

ખ—મુલસન ક્યેસા પુલા જો મુલમુલ સુધ મુધ બુલા
દાના થા સો દીવાના બના શક્કી વહેમી હોકે યાં
પરેશાની ક્યેસીથી યહાં રાજો નેહાં હો ગયા અયા
ઇનશા અલ્લાહ સાદોકા સમા પાએ હંપ મુરાદ હાં

૩૭

ખ—અય દાવર જાં પરવર તુ બેગુમાં
મુલ મનજર હએ ખુશતર બાગે જહાં
મહ પયકર બની સરવર મલકએ જમાં
રખ સરપર પુર જૌહર તાજો ગરાં
હકદાર મુખતાર હુવે ખ્યાત્રે
બદકાર શીન્નાર હુવે બારે
હુરસાદ બરબાદ જાએ સારે
હમશાદ મુરાદ પાએ સારે

